Autor: Slavomir Kalma, Zverejnené: 01.01.2016, Aktualizované: 02.02.2023

Posolstvo Svätého Otca Františka
k Svetovému dňu pokoja 2016

Premoň lahostajnosť a vydobyj pokoj!

1. Boh nie je lahostajný! Bohu záleží na ľuďoch, Boh nás neopúšťa! Na začiatku nového roku by som chcel toto svoje hlboké presvedčenie spojiť so želaním hojného požehnania a pokoja, ako znak nádeje na lepšiu budúcnosť pre každého muža a ženu, každú rodinu, národ a krajinu sveta, a tiež pre hlavy štátov, vlád a náboženských predstaviteľov. Skutočne, nestrácajme nádej, že sa v roku 2016 vieťci pevne a s dôverou, na rôznych úrovniach zapojíme do úsilia o nastolenie spravodlivosti a pokoja. Ano, pokoj je Božím darom a zároveň ľudským dielom. Pokoj je Božím darom, no je zverený všetkým mužom a ženám, ktorí ho majú uskutočňovať.

Zachovať si dôvody na nádej

2. Minulý rok bol od začiatku až do konca poznačený vojnami a teroristickými akciami s ich tragickými následkami, únosmi osôb, prenasledovaním z etnických a náboženských dôvodov, násilím. Tieto činy sa v mnohých regiónoch sveta bolestne znásobili, ad tento stav možno označiť za „rozkúsovanú tretiu svetovú vojnu". V perspektíve nadchádzajúceho roka ma niektoré udalosti minulých rokov i práve uplynulého roka privádzajú k opätovnej výzve, aby sme nestrácali nádej v schopnosť Človeka s pomocou Božej milosti prekonať zlo a nepodľahnúť do resignácie a lahostajnosti. Prípady, ktoré mám na mysli, poukazujú na schopnosť Človeka konať solidárne, prekročiť svoje individualistické záujmy, apatiu a lahostajnosť voči kritickým situáciám.

Spomedzi takýchto pozitívnych príkladov by som chcel spomenúť úsilie podporiť elektrické svetovými fúrmi v rámci COP 21 zamerané na hľadanie nových spôsobov, ako čeliť klimatickým zmenám a na záchranu zdrojov planéty, nášho spoločného domu. To ďalej odkazuje na dve predchádzajúce udalosti na celosvetovej úrovni: summit v Addis Abebe na získanie finančných zdrojov na udržateľný rozvoj sveta; a prijatie Agendy 2030 ohľadom udržateľného rozvoja ze strany OSN, ktorej cieľom je zaistiť do roku 2030 dôstojnejší život pre všetkých, najmä pre chudobné národy zeme.

Rok 2015 bol pre Cirkev mimoriadnym rokom aj preto, že slávila 50. výročie uverejnenia dvoch dokumentov Druhého vatikánskeho koncilu, ktoré veľmi pôsobnie charakterizujú zmysel Cirkvi pre solidaritu so svetom. Na úvod koncilu vyjadril pápež Ján XXIII. Želanie, že treba otvoriť okná Cirkvi dokorán, aby bola možná otvorenejšia komunikácia medzi ňou a svetom. Dva dokumenty, Nostra aetate a Gaudium et spes, sú dokladom tohto nového prístupu, založeného na dialógu, solidarite a spravodlivosti, ktorý chce Cirkev zaviesť v rámci ľudskej spoločnosti. Deklarácia Nostra aetate vyzýva Cirkev, aby sa otvorila dialógu s náboženskými náboženstvami. Pastoračná konštitúcia Gaudium et spes vyjadruje želanie Cirkvi nastúpiť na znak solidarity a ochrany náležitosti dialógu o problémoch sveta s ľudskou rodinou, pretože „radosti a nádeje, žialoti a úzkosti ľudí dnešných čias, najmä chudobných a všetkých, ktorí trpia, sú zároveň radosťami a nádejami, žialoťami a úzkosťami Kristových učeníkov".

V tejto perspektíve chcem počas Svätého roku milosrdenstva vyzvať Cirkvu, aby sa modlila a usilovala o formovanie pokorného a ústretného srdca, schopného hlásať milosrdenstvo a svedčiť o ňom. „odpúšťať a dávať", otvorený sa „ďiim, ktorí žijú na najzaťaženejších existenciálnych perifériách, ktoré často moderné doba tragickým spôsobom vytvára", nespadnúť „do pomätujúcej lahostajnosti; do zvyku uspávajúceho ducha a zatvrdňujúceho objavovať nové veci; do nátlivého cynizmu".
Existujú mnohé dôvody nato, aby sme verili v schopnosť ľudstva konať spoločne a solidárne, a pritom mať na srdci tých najpriateľnejších členov a zachovávať spoločného dobra – samozrejmo nielen v prospešnosť a závislosť. Tieto postoj solidárnej spoluzodpovednosť je konečne základného povolania k bratstvu a spoločnému životu. Dôležitosť a medzníkovité vzťahy nás utvárajú ako ľudské bytosti, ktoré chcú Boh mať na svojí obraz a na svojo podobu. Ako stvorenia obdarené neodhaľeľnou dôstojnosťou žijeme vo vzťahu s našimi bratmi a sestrami, voči ktorým máme zodpovednosť a s ktorými solidárne konáme. Mimo tohto vzťahu by sme nebol plne ľudejmi. Ne práve preto je lahostajnosť hrozbou pre ľudskú rodinu. Keď vstupujeme do nového roku, chcem vás všetkých pozvať, aby ste sa nad týmto zamyslel, premohli lahostajnosť a vydobyli pokoj.

Niektoré formy lahostajnosti

3. Je ináč, že postoj lahostajnosti, postoj uzavretosti srdca pred tými druhými a zatváranie očí pred tým, čo nás obkľúpuje, alebo vyhýbanie sa tomu, aby nás znepokojovali problémy tých druhých, je dosť rozšírenou ľudskou vlastnosťou, prítomnou v každej historickej epoche. Napriek tomu v našej dobe tiež ďra výrazne presiahla rozmer jednotlivcov a nadobudla globálny rozmer, čo sa prejavilo vo fenoméne „globalizácie lahostajnosti".

Prvou formou lahostajnosti v ľudskej spoločnosti je lahostajnosť voči Bohu, z ktorej vychádza aj lahostajnosť voči bližnemu a voči stvoreniu. To je jeden z vážnych dôsledkov falošného humanizmu a praktického materializmu, v kombinácii s relativistickým a nihilistickým myslením. Človek si myslí, že je tvorcom seba samého, vlastného života a spoločnosti. Cíli sa byť sebestačným, a jeho cieľom je nielen nahradiť Boha, ale ópine sa bez neho zaobísť. Preto sa domnieva, že nie je zaviazaný voči nikomu a nikomu – okrem seba samého – a nárokuje si iba práva. Práve takémuto myšleniu sebaschopaniu osoby Benedikt XVI. prípomína, že ani Človek, ani jeho poloriek nemôže dať Človeku jeho poslednú zmysel. A ešte pred nim Pavol VI. tvrdil, že „z pravom humanizme možno tvorriť len vtedy, ak sa neuznáva pred Absolútnom, uznávajúc povolanie, ktoré umožňuje správne chápanie ľudského života".

Lahostajnosť voči bližnemu nadobúda rôme tvárе. Sú také, čo sú dobre informovaní, počúvajú rozhlas, čítajú noviny alebo sledujú televízne programy, no robia to nerozajate, akoby zo zvyku: tiež ľudia poznajú tragédie, ktoré postihujú ľudstvo, no nie sú nimi nijako zaskúvnuté, nepocítujú súcit, je to postoj toho, kto vie, čo sa deje, no svoj pohľad, myšlienky a konanie zamerteva len na seba samého. Musíme, žiaľ, konštatovať, že práve v našej dobe, ak nie je nárast informácií sprevádzaný solidárnou otvorenosťou svedomia, sám osebe elite nezmarená nárast pozornosti voči problémom. Rastúce, môže skôr prinášať určité presýtenie, ktoré ústruje a do istej miery relativizuje vážnosť problémov. „Niektorým sa jednoducho pačí obviňovať chudobných a rozvojové krajiny z vlastných chýb; používajú neodekvátne zovšeobecnenia a fundia, že riešenie je vo „odstávaní", ktoré týchto ľudí upokojí a premení na zdomácnené, neistotné stvorenia. Toto spôsobuje elite vážčí hnev, najmä ak ti, čo sú vyšícení, dobre vidia, ako v spoločnosti nastie nakovina, ktorou je hlboko zakorenená korupcia – vo vládach, v podnikateľskej sfére a v inštitúciách mnohých krajín – bez ohľadu na politickú ideológiu štátnych predstaviteľov."

V iných prípadoch sa lahostajnosť prejavuje ako nedostatok pozornosti voči okolitej realite, osobitne tej vzdialenejšej. Niektorí ľudia uprednostňujú radšej nepočúvať, neinformovať sa, ale žiť si vo svojom blahobyte a pohodlnosti, hluchej voči bolestnému volaniu trpiaceho ľudstva. Temer bez toho, aby sme si to uvedomili, sa stávame neschopnými predívať súcit k druhými, s ich tragédiou; nemáme záujem starať sa o nich, akoby za to, čo sa im stalo, bol zodpovedný niekto nám cudzí a nás sa to nií netýkala. „Avšak stáva sa, že keď nám je dobre a cítime sa pohodlne, zabúdame niekedy na druhých (čo Boh Otec nikdy nerobí), nezaujímajú nás ich problémy, trápenia a nespravodlivosti, ktoré podkopujú... Naše srdce vtedy upadá do lahostajnosti: pokiaľ je sa mám relatívne dobre a spokojne, zabúdam na tých, ktorí sa nemajú dobre."

Keď bývame v spoločnom dome, musíme sa zaoberať tým, v akom stave je – ako som sa to urobil v Laudato si'. Znečistenie vôd a vzduchu, neuvážená ťažba dreva, znečisťovanie prostredia, to je často ovocie lahostajnosti Človeka voči druhým, pretože všetko navzájom súvisí. Podobne aj správanie sa Človeka voči zvieratám ovplyvňuje jeho vzťahy s druhými – a to nehovorím o tých, čo si dovolia vlade inde robiť to, čo by vo vlastnom dome nerobili. V týchto a ďalších prípadoch spôsobuje lahostajnosť predovšetkým uzavretosť a nezáujem, a tak napokon prispieva k nedostatku pokoja v Bohom, v bližnym a so stvorením.

Globalizovaná lahostajnosť ohrozuje pokoj

4. Lahostajnosť voči Bohu presahuje vnútornú a duchovnú sféru jednotlivých osôb a premieta aj do verejnej a spoločenskej sféry. Ako konštatoval Benedikt XVI., „existuje úzke spojenie medzi odsunutím Boha a pokojom ľudí na zemi". Totiž „bez otvorenia sa voči transcendentnu Človek ťahko prepadá relativizmu a potom len ťažko dokáže konať spravodlivo a zasadzovať sa za pokoj". Zabúdanie na Boha a popieranie Boha, ktoré vedie Človeka k tomu, že už nad sebou neuznáva nijaký zákon a za zákon považuje len seba samého, spôsobuje krutosť a bezmedzné násilie. Na individuálnej i spoločenskej úrovni sa táto lahostajnosť voči bližnemu, ktorá je dôsledkom lahostajnosti voči Bohu, prejavuje v nečinnosti a nezáujme, ktoré sú ľudstvu ťažkou pre pretrvávanie stavu nespravodlivosti a vážnej sociálnej nerovnosti, ktoré samotné môžu viesť ku konfliktom, no každopádne vytvárajú atmosféru nespokojnosti, ktorá vždy či neskôr hrozí rozdúchaním násilia a nestability.
V tomto zmysle predstavuje lahostajnosť a z nej vyplývajúci nezáujem, vážne zamedzenie povinnosti prispevať k spoločnému dobru – ktorú má každý Človek podľa svojich schopností a svojej úlohy v spoločnosti – a zvlášť k pokoju, ktorý je jedným z najcennejších dobier ľudstva.

Ak sa tento postoj premieta do inštitucionálnej roviny, lahostajnosť voči druhému, voči jeho dôstojnosti, základným právam a slobode, v spojení s kultúrou poznačenou hrubou za zákon a hedonizmom, podporuje a niekedy i zdôvodňuje také skupiny a politické opatrenia, ktoré v konečnom dôsledku predstavujú ohrozenie pokoja. Takýto lahostajný postoj môže tiež viesť k nesprawedlivosti rôznej ekonomickej politiky, ktorá kuší viáme dosiahnutia vlastného dobra alebo dobra národa, vedie k nespravodlivosti, rozdielnu a násiliu. Nerieši sa to tiež najmä ekonomické a politické projekty zamerané na získanie alebo udržanie moci a bohatstva, a to aj za cenu porušovania základných práv tých druhých. Keď sú celé populácie svedkami toho, že sa im upierajú ich základné práva, ako je právo na jedlo, vodu, zdravotnú starostlivosť alebo na prácu, sú v pokušení zaistiť si ich násilím.

Nasyťte lahostajnosť voči životnému prostredniu, ktorá má za následok odlesňovanie, znečisťovanie a prírodné katastrofy, ktoré celé spoločenstvá zbavujú ich životného prostredia a núta ich žiť v neistých a nestabilných podmienkach, vyvoláva nové druhy chudoby a novú nespravodlivosť – často s neblahými dôsledkami v oblasti bezpečnosti a sociálneho mieru. Kolko vojen sa už viedlo a koľká sa elite budú viesť v dôsledku nedostatku zdrojov, alebo v snahe vytvoriť nenásytným požiadavkám na nerastné bohatstvá?

Od lahostajnosti k milosrdenstvu: obráteme srdce

5. Keď som pred rokom v posolstve na Svetový deň pokoja na tému Už nie otroci, ale bratia, prípomínal prvý biblický obraz ľudského bratstva v Kainovi a Abelovi (porov. Gn 4, 1 - 16), chcel som pritiahnuť pozornosť na to, ako bolo toto prvotné bratstvo zradené. Kain a Abel sú bratia. Pochádzajú z toho istého lona, sú rovnakí v dôstojnosti a stvorení na Boží obraz a podobu; ale ich rodné bratstvo sa porušil. „Kain nielenže nezmála svojho brata Abela, ale ho aj po závisti zabije." Bratovražda sa tak stáva formou zrady a odmietnutie Abelovho bratstva zo strany Kaina je prvým narušením rodinných vzťahov bratstva, solidarity a vzájomného neľpečiu.
Boh napokon zasahuje a núta Človeka na zodpovednosť za jeho prísušníka, pretože tak, ako to urobil všetky, keď prvé rodiľa, Adam a Eva, narušili spoločenstvo so svojím Stvoriteľom. „A Pán povedal Kainovi: Kde je tvoj brat Abel?" On vlak odvetil: „Neviem. Či som ja strážca svojho brata?" Pán povedal: „Čo si to urobil? Hlas krvi tvojho brata hlasno volá zo zeme ku mne" (Gn 4, 9 - 10).

Kain odpovedá, že nevie, čo sa stalo jeho bratovi, hovorí, že nie je jeho strážcom. Nechce zodpovedný za jeho život, jeho osud. Má pocit, že sa ho to netýka. Je voči svojmu bratovi ľahostajný napriek tomu, že ich spája spoločný pôvod. Aké smutné! Aká bratská, rodinná, ľudská tragédia! Tie je prvý prejav ľahostajnosti medzi bratmi. Boh vlak nie je ľahostajný: Abelova krv má v jeho očiach veľkú cenu a žiada Kaina, aby sa za to zodpovedal. Boh sa teda od počiatku ľudstva ukazuje ako ten, koho zaujíma osud Človeka. Keď sa neskôr synovia Izraela nachádzajú v egyptokom otroctve, Boh opäť zasahuje. Hovorí Mojžišovi: „Videl som utrpenie svojho ľudu v Egypte a počul som jeho volanie pre pracovných dozorcov. Viem o jeho utrpení. Preto som zostúpil, aby som ho vyslobodil z moci Egyptáanov a vyviedol ho z tej krajiny do krajiny krásnej a priestrannej, do krajiny, ktorá opláva mliekom a medom" (Ex 3, 7 - 8). Je dôležité si všimnúť slovesá, ktoré sprevádzajú Boží zásah: vidieť, počuť, vie, zostúpil, vyviedol. Boh nie je ľahostajný, je všímavý a konná.

Podobne Boh vo svojom Synovi jedinlei zostúpil medzi ľudí, vliekl na a ukázal svoju solidaritu s ľudstvom vo všetkom, okrem hriechu. Boh sa stotožnil s ľudstvom, ako „prvorodený medzi mnohými bratmi" (Rím 8, 29). Neuspokojil sa len s tým, že určil zákony, ale postaral sa o ne, zvlášť, keď videl že sú hladné (porov. Mk 6, 34) alebo zahalajú (porov. Mt 20, 3). Jeho pohľad vlak nebol zamerný len na ľudí, ale aj na ryby v mori, vtákov na nebi, rastliny a stromy, malých i veľkých; objímal celé stvorenie. Zaiste nah hľadel, no neodmedzil sa len na to: pretože sa ľudí i dotýkal, hovorí s nimi, pomáhal im a konal dobro pre tých, čo to potrebovali. No nielen to bol aj dojatý a plakal (porov. Jn 11, 1 - 57). Prítomí sa, aby sa storožlin utrpenie, smútok, bieda a smrť.

Ježiši nie určí, aby sme boli milosrdní ako Otec (porov. Lk 6, 36). V podobenstve o milosrdnom Samaritánovi (porov. Lk 10, 25 – 37) pranierujeme zanedbanie pomoci bližnemu v prípade naliehavej nútnosti – „uvidel ho a obišiel ho" (porov. Lk 10, 31.32). Zároveň týmto obrazom vyzýva svojich poslucháčov, a zvlášť svojich učeníkov, aby sa napriek mnohým starostiam naučili pri pohľade na utrpenie tohto sveta zastať s úmyslom zmierniť ho, vyliečiť rany tých druhých prostriedkami, aké majú k dispozícii, počnúc svojím časom. Lahostajnosť si často hľadá výhovorky: zachovávanie predpisných rituálov, mnohého vieť, ktoré treba urobiť; nepriateľstvá, ktoré nás často odďaľujú jedných od druhých; predsudky rôznehu druhu, ktoré nám bránia stať sa bližnými.

Milosrdenstvo je Božím srdcom. Preto musí byť aj srdcom všetkých tých, ktorí sa považujú za členov jedinej veľkej rodiny jeho dieťi; srdce, ktoré bije silno vlade tam, kde je v hre ľudská dôstojnosť – odraz Božej tváre v jeho stvorení. „Ježiši nás napomína: láska k druhým – cudzincom, chorým, väzňom, bezdomovcom, dokonca i nepriateľom – je jedinou Božou mierou na posudzovanie našich skutkov. Od toho závisí náš večný osud. Nedíme sa teda, že apoštol Pavol vystýva kresťanov Rímu, aby sa radovali s tými, čo sa radujú, a plakali s tými, čo plačú (porov. Rím 12, 15 – 21), alebo že odpovďa tým z Korintu, aby organizovali zbierky na znak solidarity s trpiacimi členmi Cirkvi (porov. 1 Kor 16, 2 - 3). A svo. Ján píše: „Ak má niekto pozemský majetok a vidí brata v núdzi, a srdce si pred ním zatvorí, ako v ňom môže ostávať Božia láska?" (1 Jn 3, 17; porov. Jak 2, 15 - 16).

Preto je „pre Cirkvu a pre dôveryhodnosť jej hlásania nezhodujúce, aby v praxi Zlia milosrdenstvo a osobne o ňom svedčila. Ak má jej jazyk a jej gesté premknúť do ľudských srdc a podnietiť ich, aby hľadali cestu späť k Otcovi, musia tímoťlí milosrdenstvo. Prvou pravdou Cirkvi je Kristova láska. Cirkev je služdonirou tejto lásky vedúcej k odpúšťaniu, ba až k obetovaniu seba samého, a sprostredkuje ju ľuďom. Preto tam, kde sa Cirkev nachádza, musí byť zjavné Otcovo milosrdenstvo. V našich farnostiach, spoločenstvách, združeniach a hnutiach, skrátka vlade tam, kde sú kresťania, ma mať každý možnosť nájsť oázu milosrdenstva."

Preto sme aj my povolaní sprawí lásku, súcit, milosrdenstvo a solidaritu našim životným programom, spôsobom nášho pristupovania k druhým v rámci našich vzťahov. To si vyžaduje obráteniе nášho kamenného srdca na srdce z mäsa (porov. Ez 36, 26), schopné otvoriť sa druhým v skutočnej solidarite. Tá je totiž niečím viac, než len „nejakým pocitom neurčitého súcitu či povrchnej citlivosti voči utrpeniu tuľkých blízkych alebo vzdialených osôb". Solidarita „je pevné a dôsledné rozhodnutie angažovať sa za spoločné dobro: za dobro všetkých a každého jednotlivca, pretože všetci sme naozaj zodpovední za všetkých;" pretože spoločenie vychádza z bratstva.
Takto chápaná solidarita predstavuje morálny a sociálny postoj, ktorý lepšie zodpovedá tomu, že si uvedomujeme biedy našej doby a nepopierateľnú vzájomnú závislosť medzi životom jednotlivca a jeho spoločenstva na konkrétnom mieste a životom ostatných mužov a žien po zvyšku sveta, ktorá neustále narastá, zvlášť v globalizovanom svete.

Podporovať kultúru solidarity a milosrdenstva, aby sme premohli lahostajnosť

6. Dosiahnutie solidarity ako morálnej čnosti a sociálneho postoja, ktorý je plodom osobného obrátenia, si vyžaduje úsilie mnohých subjektov, ktoré só zodpovedné za výchovu a formáciu.

Mám na mysli predovšetkým rodiny, ktoré majú prvotné a nenahraditeľné výchovné poslanie. Predstavujú totiž prvé miesto, kde sa prežívajú a odovzdávajú hodnoty lásky a bratstva, spoločného života a delenia sa, pozornosti a starostlivosti o druhého. Sú tiež privilegovaným prostredím na odovzdávanie viery, počnúc prvými jednoduchými náboženskými gestami, ktoré matky učia svoje deti.

Pokiaľ ide o vychovávateľov a formátorov, ktorých povolaním je vychovávať deti a mládež v školách alebo v rôznych centrách pre deti a mládež, majú si byť vedomí, že ich zodpovednosť sa týka mrdáneho, duchovného i spoločenského rozmeru osoby. Hodnoty ktoréhoľ, vrátjomnej úcty a solidarity možno odovzdávať už od najútlejšieho veku. Benedikt XVI., citácajúc sa na zodpovedných vo výchovných inštitúciách, povedal: „Každé výchovné prostredie je miestom otvárania sa voči transcendentu a voči druhým; miestom dialógu, súdržnosti a poľovania, kde mladý Človek cíli, že je so svojimi schopnosťami a vnútornými bohatstvami oceňený a naučí sa ocenňovať aj svojich bližných. Mladí ľudia nech sa naučia vychovávať radosť plynúcu z každodenného predívania lásky a súcitu k bližným a z aktívneho podieľania sa na budovaní ľudskejšej a bratskejšej spoločnosti."

Aj pracovníci v kultúre a spoločenských komunikačných prostriedkoch majú zodpovednosť v oblasti výchovy a formácie, zvlášť v dnešných spoločnostiach, keď je prístup k informáciám a komunikačným prostriedkom čoraz rozšírenejší. Ich úlohou je predovšetkým slúžiť pravde, a nie zákonným skupinám. Komunikačné prostriedky totiž „nielen informujú, ale aj formujú ducha svojich poslucháčov, a preto môžu významne prispieť k výchove mladých. Je dôležité mať na pamäti, že vzťah medzi výchovou a komunikáciou je veľmi úzky: výchova sa v skutočnosti deje prostredníctvom komunikácie, ktorá pozitívne alebo negatívne vplýva na formovanie ľudskej osoby." Pracovníci kultúry a médií by tiež mali bdieť nad tým, aby spôsob, akým sa zobrazujú a líria informácie, bol vždy pravne a morálne legitímny.

Pokoj: ovocie kultúry solidarity, milosrdenstva a núcitu

7. Hoci si uvedomujeme hrozbu globalizácie lahostajnosti, treba pripomenúť, že súčasťou scenára sú aj mnohé pozitívne iniciatívy a aktivity, ktoré svedčia o núcite, milosrdenstve a solidarite, ktorých je Človek schopný. Chcel by som spomenúť niekoľko prípadov chvábyhodného úsilia, ktoré ukazujú, že každý môže ponesť lahostajnosť, ak sa rozhodne neodvrátiť znak od svojho bližného; a tak predstavujú tú správnu prax na cestě k ľudskejšej spoločnosti.

Existujú mnohé mimovládne organizácie a charitatívne skupiny v rámci Cirkvi i mimo nej, ktorých členovia v prípade epidémií, prírodných pohrôm alebo ozbrojených konfliktov podstupujú námahy a nebezpečenstvá, aby dotrelli zranených a chorých, či pochovali mŕtvych. Okrem nich by som chcel spomenúť osoby a združenia, ktoré poskytujú pomoc migrantom, ktorí pri hľadaní lepších podmienok na život musia často prekonať púšte i moria. Tieto činy sú skutkami telesného i duchovného milosrdenstva, na základe ktorých budeme na konci nášho života súdení.

Moje myšlienky smerujú tiež k žurnalistom a fotografom, ktorí informujú verejnú mienku o ďalších situáciách, ajeľujúc na naše svedomie, a tiež k tým, čo sa angažujú za obranu ľudských práv, osobitne práv obyvateľov, žien a detí a všetkých, ktorí žijú v predovšetkým, kde sú najviac zranitelní. Medzi nimi sú aj mnohí kňazi a misionári, ktorí ako dobrí pastieri ostávajú pri svojich veriacich, a podporujú ich napriek nebezpečenstvám a nepohodlliu, zvlášť počas odznejúcich konfliktov.

Kořlo rodín, ktoré sa nachádzajú vo veľkých pracovných a sociálnych ťažkostiach, sa usiluje za cenu mnohých obetí vychovávať svoje deti „proti prúdu", k hodnotám solidarity, núcitu a bratstvo! Koľké rodiny otvárajú svoje srdcia a svoje domovy tým, čo to potrebujú, ako sú utečenci a migranti! Chcel by som osobitne podakovať všetkým jednotlivcom, rodinám, rehoľným spoločenstvám, kláštorom a púšťckým miestam, čo ochotne odpovedali na moju výzvu prijať aspoň jednu utečenecku rodinu.

Nakonec by som chcel spomenúť mladých, ktorí sa združujú, aby uskutočnili projekty solidarity, i všetkých, čo otvárajú svoje ruky, aby pomohli bližnemu v núdzi vo svojich mestách, vlastnej krajine alebo v iných krajinách svete. Chcel by som poďakovať všetkým, čo sa zapájajú do aktivít tohto druhu, aj keď nie sú verejne známe: ich hlad a smäd po spravodlivosti, ich milosrdenstvo spôsobí, že nájdu milosrdenstvo a ako tvorcovia pokoja budú nazvaní Božím synmi (porov. Mt 5, 6 – 9).

Pokoj v znamení Svätého roku milosrdenstva

8. V duchu slávenia Svätého roku milosrdenstva je každý povolaný uvedomiť si, ako sa v jeho vlastnom živote prejavuje lahostajnosť, a tiež prijať konkrétny záväzok prispieť k zlepšeniu prostredia, v ktorom žije, počnúc vlastnou rodinou, vlastným okolím či pracovným prostredím.

Aj štáty majú vykonať konkrétne úkony a odviáže činy, pokiaľ ide o najranteľnejších členov ich spoločenstva, ako sú vdovi, migranti, nezamestnaní a chori.
Pokiaľ ide o vdovu, v mnohých prípadoch sa jej naliehavo postráda príal konkrétne opatrenia na zlepšenie ich podmienok života vo vdovinách, vernajúc osobitnú pozornosť tým, ktorí sú zbavení slobody a ocelávajú rozsudok, pričom treba mať na pamäti nedukatnú cieľ trestu a ponúkť možnosť zaradiť do národnej legislatívy alternatívne tresty k zadržiavaniu vo väzbe. V tejto súvislosti by som chcel znovu vyzvať predstaviteľov štátov k zrušeniu trestu smrti tam, kde je elite v platnosť, a tiež zvážiť možnosť amnestie.

Čo sa týka migrantov, chcel by som vyzvať k prehodnoteniu migračnej legislatívy, aby bola preniknutá duchom ochoty prijímať migrantov, pri neľpektovaní vzájomných povinností a zodpovedností, a aby uľahčovala ich integráciu. V tejto perspektíve treba osobitnú pozornosť venovať podmienkam ich pobytu v vedomím, že ilegálny pobyt predstavuje riziko, že budú zatiahnuť do kriminálneho konania.

Okrem toho by som chcel v tomto svätom roku naliehavo vyzvať predstaviteľov štátov na to, aby vykonali konkrétne úkony v prospech nalších bratov a sestier, ktorí trpia v dôsledku nedostatku práce, pôdy či strechy nad hlavou. Mám na mysli vytvorenie dôstojných pracovných miest, ktoré by potlačili sociálny neľvár nezamestnanosti, ktorá zasahuje mnohé rodiny a mladých ľudí, a ktorá má vážne dôsledky na stav celej spoločnosti. Nezamestnanosť vo veľkej miere narušuje pocit dôstojnosti a nádeje a len čiastočne ju možno kompenzovať – hoci nevyhnutnými – podporami pre nezamestnaných a ich rodiny. Osobitnú pozornosť treba venovať ženám – ktoré sú, žiaľ, stále na poli práce diskriminované – a tiež niektorým kategóriám zamestnancov, ktorí pracujú v rizikových alebo ťažkých podmienkach a nedostávajú mzdu primeranú dôležitosti ich povolania pre spoločnosť.

Napokon by som chcel vyzvať k tomu, aby sa vykonali úkony na zlepšenie života chorých, aby mali zaistenú prístup k lekárskym vyšetreniam a pre život nevyhnutným liekom vrátane možnosti domáceho ošetrenia.

Vyzývam tiež predstaviteľov štátov, aby obnášli znak aj pasa vlastné hranice a obnovili svoje vzťahy s ostatnými krajinami, umožňac im efektívne sa podieľať na činnosti a živote medzinárodného spoločenstva, aby sa bratstvo uskutočňovalo aj v rámci rodiny národov.

V tejto perspektíve by som sa chcel na nich obrátiť s trojitou výzvou: aby sa zdržali zaťahovania ďalších národov do konfliktov alebo vojen, ktoré ničia nielen materiálne, kultúrne a sociálne bohatstvá, ale tiež na dlhý čas narušujú morálnu a duchovnú integritu; aby prijali politické opatrenia zamerané na spolupráciu, ktoré sa nebudú skláňať pred nadvládou niektorých ideológií, ale namieriť toho budú neľpektovať hodnoty mierneho obyvateľstva a v nijakom prípade nebudú poškodzovať základné a neodňateľné právo nenarodených deťí na život.

Tieto úvahy spolu so želaním všetkého dobrého do nového roku chcem zveriť do prihovoru Najvoľnejšej Panny Márie, Matky, ktorá sa starú o potreby ľudstva, aby nám od svojho Syna Ježiša, Kráľaľa pokoja, vyprosila vypočutie naších prosieb a poďakovanie nášho kaddozenného úsilia o bratskejší a solidárnejší svet.

Vo Vatikáne 8. decembra 2015, na sávnosť Neposkvrnného počatia Preblahoslavenej Panny Márie a pri otvorení mimoriadneho Svätého roku milosrdenstva

FRANTIŠEK

zdroj: kbs.sk